

ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ Κύπρου

ΑΝΝΑ ΚΑΡΑΜΑΝΟΥ: «Η ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ θα οδηγήσει σε περαιτέρω κοινωνική και οικονομική άνθηση»	ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ Κύπρου
Της ΦΩΦΗΣ ΚΟΡΙΑΔΗ, Ανταποκρίτριας του ΑΝΤΙΛΟΓΟΥ στην Αθήνα	21 Ιουνίου- 4 Ιουλίου 2003

Η Άννα Καραμάνου δεν είναι μόνον μία από τις γνωστότερες γυναίκες πολιτικούς στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη. Πάντα μαχητική, δίνει καθημερινά τους αγώνες της για την Ευρώπη που οραματίζεται, αυτή των ίσων ευκαιριών, της δημοκρατίας, των αξιών... Ως ευρωβουλευτής του ΠΑΣΟΚ ανεδείχθη πρόεδρος της Επιτροπής Γυναικών και Ίσων Ευκαιριών του Ευρωκοινοβουλίου, θέση που κατέλαβε πρώτη φορά Ελληνίδα και χαίρει της εκτίμησης για τη μεθοδικότητα, τον επαγγελματισμό και την προβολή της χώρας της στην Ενωμένη Ευρώπη. Γνώριμες ήδη, ξανασυναντηθήκαμε αυτή τη φορά για μία συνέντευξη με επίκεντρο την Κύπρο. Τι σηματοδοτούν οι νέες εξελίξεις, τι οφέλη αποκομίζονται, πώς πλέον διαμορφώνεται η πολυπόθητη λύση... Για την Κύπρο, αλλά και την Τουρκία, τις ΗΠΑ, τον ΟΗΕ, τον Κ. Σημίτη και τις γυναίκες η Άννα Καραμάνου μίλησε στον «ΑΝΤΙΛΟΓΟ»... **Ζούμε κατά πολλούς**

**ιστορικές στιγμές στην Κύπρο με τη
διακίνηση από και προς τα Κατεχόμενα.**

**Όταν αυτό καταλαγιάσει, τι πιστεύετε ότι
θα ακολουθήσει;** Πιστεύω ότι η εξεύρεση

λύσεων είναι πολύ πιο εύκολη από πριν. Ήδη ο ίδιος ο κόσμος δίνει τις λύσεις. Η ελεύθερη κυκλοφορία από τη μία πλευρά στην άλλη δείχνει ότι έχουν ξεπεραστεί σε πολύ μεγάλο βαθμό οι ψυχώσεις του παρελθόντος και τα μίσση και πάθη. Και οι πολιτικοί πρέπει να καταλάβουν πως δεν βρισκόμαστε στη δεκαετία του 60. Ο κόσμος αλλάζει, οι κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, οι ίδιες οι ιδέες, οι νοοτροπίες αλλάζουν. Το πνεύμα της Ευρώπης φαίνεται ότι έχει διαποτίσει και τους ίδιους τους Ελληνοκυπρίους και Τουρκοκύπριους, γιατί υπό το φως των νέων εξελίξεων και της ένταξης της Κύπρου στην Ευρώπη έγινε αυτό που έγινε. Είμαι βεβαία ότι την 1^η Μαΐου 2004 η Κύπρος θα γίνει πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως ενιαία Κύπρος, χωρίς τη διαχωριστική γραμμή. Υπάρχει όμως ένα μεγάλο διαδικαστικό ζήτημα για κάτι τέτοιο...

Βεβαίως. Και αφορά το πώς θα διακυβερνηθεί το Νησί. Υπάρχουν όμως και τα διεθνή standards και το κοινοτικό κεκτημένο και με βάση το τι ισχύει στην υπόλοιπη Ευρώπη θα προχωρήσει και η Κύπρος. Εξάλλου, έχουμε ως παράδειγμα την πάλαι ποτέ Ανατολική Γερμανία που εντάχθηκε όταν ενώθηκε με τη Δυτική, όπου δεν χρειάστηκαν ξεχωριστές διαδικασίες, αλλά αντιμετωπίστηκε ως ένα κράτος πλέον. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι όποιες λύσεις στο Κυπριακό θα πρέπει να ικανοποιούν και τις δύο πλευρές και να διασφαλίζουν τη συναίνεση εκατέρωθεν. Θα είναι, άρα, μία λύση συμβιβαστική. Δεν μπορούν να βρεθούν λύσεις όταν ο καθένας ταμπουρώνεται πίσω από τις θέσεις του και ζητεί την αποδοχή τους 100%.

**«Να παραδεχθούμε και τα
δικά μας σφάλματα»** Σε όλη αυτή τη

διαδρομή έως την υπογραφή της ένταξης υπήρξε κάποια στιγμή που ανησυχήσατε ότι θα αναβληθεί ή ακυρωθεί; Δεν είχα καμία αμφισβήτηση και καμία αμφιβολία. Ξέρω ότι στην ΕΕ τηρούν το λόγο τους. Υπήρξε, όμως, έντονος σκεπτικισμός που εκφράστηκε από ορισμένες κυβερνήσεις και κάποιους βουλευτές και προσωπικότητες. Κατά πόσον δηλαδή θα ήταν σωστή η ένταξη χωρίς να έχει προηγηθεί λύση στο πρόβλημα. Επικράτησε όμως η άλλη σκέψη, ότι η ένταξη θα επιτάχυνε τις διαδικασίες ενοποίησης του Νησιού και φαίνεται ότι εμείς που υποστηρίξαμε αυτή τη θέση είχαμε δίκιο. Εκ των πραγμάτων δηλαδή, το Κυπριακό λύνεται στη βάση, στον κόσμο. Ξέρω ότι έχετε επισκεφθεί κατ' επανάληψιν την Κύπρο. Τι συναισθήματα σάς δημιουργούσε η πράσινη γραμμή; Θυμάμαι την πρώτη φορά, πριν 18 χρόνια, ήμουν συνδικαλίστρια και με είχαν καλέσει να μιλήσω σε ένα συνέδριο. Την ώρα που μιλούσα με έπιασαν τα κλάματα.... Έχω πολλούς φίλους στην Κύπρο και έχω μιλήσει σε πολλά συνέδρια κυρίως γυναικών, αλλά και για το περιβάλλον. Είχα πολλούς δεσμούς και μέσω κόμματος με την ΕΔΕΚ. Από την άλλη δεν σας κρύβω ότι τα τελευταία χρόνια είχα διακρίνει και έναν «εθνικισμό», έναν εγωισμό από την ελληνοκυπριακή πλευρά που με έκαναν να ανησυχώ. Θεωρούσαν δηλαδή ότι είχαν όλα τα δίκια με το μέρος τους. Αυτό δεν σημαίνει ότι ξεχνάμε βεβαίως την εισβολή, αλλά από την άλλη και εμείς είχαμε δημιουργήσει τις συνθήκες να γίνει και επομένως έπρεπε να παραδεχθούμε και τα δικά μας σφάλματα. Σήμερα χαίρομαι που οι ψυχώσεις του παρελθόντος φαίνονται να έχουν ξεπεραστεί και είμαι βεβαία ότι οι δύο λαοί μπορούν να συνυπάρξουν ειρηνικά και να έχουν μία δημιουργική συμβίωση, η οποία και δεν θα έχει καμία σχέση με τη λογική του 50 και του 60 όταν είχε επικρατήσει η λογική της αλληλοεξόντωσης. Πολλοί ισχυρίζονται

ότι η ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ είχε να κάνει πρωτίστως με τη διασφάλιση της εδαφικής ακεραιότητας. Οικονομικά, η Κύπρος έχει να καταγράψει κέρδη; Νομίζω ότι η ενοποίηση του Νησιού πέραν από τα πολιτικά κέρδη, έχει να καταγράψει και οικονομικά κέρδη, αφού θα δημιουργηθεί μία δυναμική από την ανταλλαγή και την επικοινωνία των δύο πλευρών, αλλά και την εικόνα σταθερότητας που θα δώσει και τις νέες διεθνείς σχέσεις που θα αναπτύξει η Κύπρος ως ενιαίο νησί. Τόσο η ένταξη στην ΕΕ, όσο και η πολιτική σταθερότητα θα οδηγήσουν σε περαιτέρω κοινωνική και οικονομική άνθηση. Άλλωστε έχουμε το καλό παράδειγμα της ΕΕ και από την Ελλάδα που ήταν μία χώρα που υπολείπονταν αρκετά από τις χώρες τις υπόλοιπες της Δυτικής Ευρώπης και δεν ζημίωσε την ιδέα της ΕΕ. Ούτε και τώρα πιστεύω ότι η διεύρυνση της ΕΕ με χώρες που υπολείπονται ως προς το ΑΕΠ και την ανάπτυξή τους θα προκαλέσει πρόβλημα, αλλά θα της προσδώσει μία νέα δυναμική με θετικές μόνον συνέπειες οικονομικές και κοινωνικές. Κατά τον ίδιο τρόπο σε μικρότερο επίπεδο αναφέρομαι και στην Κύπρο. **Οι στόχοι της Λισαβόνας δεν πάνε πίσω με τη διεύρυνση;** Νομίζω ότι περισσότερο τώρα από οποιαδήποτε άλλη φορά πρέπει να επιμείνουμε στους στόχους της Λισαβόνας που αποκτούν μεγαλύτερη αξία. Δυσκολίες υπάρχουν, βρισκόμαστε και στο μέσο μιας παγκόσμιας ύφεσης, αλλά και αλλαγών σε πολιτικό επίπεδο με το νέο στρατιωτικό δόγμα των ΗΠΑ που δημιουργούν νέα δεδομένα στην περιοχή. Βλέπουμε, για παράδειγμα, ότι η κρίση στο Ιράκ λειτούργησε ως ντόμινο για περαιτέρω κρίση στην οικονομία που πλήττει και τις ΗΠΑ, αλλά και την Ευρώπη. Κάποια σημάδια ανάκαμψης διαφαίνονται, αλλά ακόμη δεν έχουμε σαφή εικόνα αν η ανάκαμψη είναι πραγματική ή περιστασιακή. Συνήθως οι

Έλληνες ευρωβουλευτές σε αυτό που λέμε «εθνικό δίκαιο» συσπειρώνονται, ανεξαρτήτως κομμάτων. Τώρα και με τους Ελληνοκύπριους ευρωβουλευτές να περιμένουμε κάτι σαν συνασπισμό δυνάμεων;

Είναι φυσικό η κοινή καταγωγή, γλώσσα και κουλτούρα να ενώνουν τους ανθρώπους.

Αυτό δεν συμβαίνει μόνον με τους Έλληνες, αλλά με όλους τους λαούς της Ευρώπης, λίγο πολύ υπάρχουν εθνικοί εγωισμοί, περηφάνια και εθνικές συσπειρώσεις. Και εμείς εδώ δεν μπορούμε να αποτελέσουμε εξαίρεση.

Νομίζω ότι στο πλαίσιο της ΕΕ μπορούμε εξίσου να υπερασπιστούμε την κουλτούρα μας, τον πολιτισμό μας, να διαφυλάξουμε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά μας, αλλά και να αγωνιστούμε για τις ευρωπαϊκές ιδέες, την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και κυρίως για τη διάχυση των ουμανιστικών αξιών της Ευρώπης και πέραν των συνόρων της Ένωσης.

«Ναι» στην ένταξη της

Τουρκίας Είστε υπέρμαχος του ενδεχόμενου ένταξης της Τουρκίας στην ΕΕ. Πιστεύετε ότι αυτό μπορεί πραγματικά να συμβεί; Μπορεί να επέλθει εκδημοκρατισμός στην Τουρκία άμεσα; Τα κριτήρια ένταξης δεν φαίνονται ανεκπλήρωτα για μία χώρα όπως η συγκεκριμένη; Πρόκειται για δύο διαφορετικά θέματα. Ναι, είναι υπέρμαχη της ελληνοτουρκικής φιλίας και υπέρμαχη της ένταξης της Τουρκίας στην ΕΕ. Η Τουρκία είναι ο γείτονας της διπλανής πόρτας και αν θέλουμε να έχουμε την ησυχία μας πρέπει να έχουμε καλές σχέσεις. Από πολλά χρόνια πριν υπερασπίζομαι αυτές τις θέσεις. Τότε που αν μιλούσες περί ελληνοτουρκικής φιλίας σε αντιμετώπιζαν περίπου ως πράκτορα, αν έλεγες ότι πρέπει να υπάρξει προσέγγιση μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και δεν μπορούμε να ζούμε αιωνίως με την ένταση, αφού ούτε η Τουρκία ούτε η Ελλάδα πρόκειται να μεταναστεύσουμε στην Ανταρκτική ή το Βόρειο Πόλο! Σήμερα είμαι

ιδιαίτερα ευτυχής που βρήκαμε πραγματικά κανάλια επικοινωνίας και συνεργασίας. Η Τουρκία θεωρείται σήμερα γεωπολιτικά μία από τις σημαντικές χώρες στον πλανήτη. Ο Μπρεζίνσκι στο βιβλίο του «Η Σκακιέρα» αναφέρει ότι η Τουρκία είναι μία από τις τέσσερις αυτές χώρες, γεφυρώνει την Ευρώπη με την Ασία και αποτελεί το κομβικό σημείο ελέγχου όλων των εμπορικών δρόμων και η στρατιωτική της αξία είναι αναμφισβήτητη. Εμείς ψυχολογικά με τους Τούρκους είμαστε πιο κοντά από οποιοδήποτε άλλο λαό. Έχουμε την ίδια νοοτροπία, να μη πω για τα φαγητά, τα τραγούδια... Έχουμε πάρα πολλά κοινά. Αφού πολλές φορές όταν μένω με Τούρκους νιώθω σαν να είμαστε ο ίδιος λαός, με μοναδικές διαφορές τη γλώσσα και τη θρησκεία. Κατά τα άλλα έχουμε την ίδια νοοτροπία και για αυτό μπορεί να υπάρξει πραγματική συνεργασία και στον οικονομικό τομέα και τις επιχειρήσεις. Ήδη υπάρχουν πολλές joint ventures ανάμεσα σε Τούρκους και Έλληνες και βέβαια τα νησιά μας είναι πανευτυχή που δεν ζούνε με τον κίνδυνο μιας ενδεχόμενης σύρραξης. Σε ό,τι αφορά την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, την οποία και επισήμως η Ελλάδα υποστηρίζει και η κυβέρνηση Σημίτη ήταν εκείνη η οποία ήρε το βέτο της ένταξης της Τουρκίας, θεωρώ ότι θα την βοηθήσει πάρα πολύ στον εκδημοκρατισμό της. Είναι γνωστό ότι υπάρχει πάρα πολύ μεγάλο πρόβλημα με τα ανθρώπινα δικαιώματα, στις φυλακές, τη συμπεριφορά των αστυνομικών... Ιδιαίτέρως εγώ που έχω ασχοληθεί και με τα θέματα των γυναικών γνωρίζω ότι στις φυλακές και τα αστυνομικά τμήματα σημειώνεται φρικτή κακομεταχείριση των γυναικών, βιασμοί... Δεν υπάρχει κουλτούρα σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το μεγάλο όφελος της προοπτικής ένταξης είναι να συμμορφωθεί η Τουρκία με τα διεθνή

δεδομένα και τις συμβάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων που όλες έχει υπογράψει και καμία δεν εφαρμόζει στην πράξη... Έπειτα υπάρχει μεγάλη πιθανότητα με την καθοδήγηση των ευρωπαϊκών οργάνων και τη χρηματοδότηση να εκσυγχρονιστεί η οικονομία και το πολιτικό της σύστημα. Η Τουρκία δεν μπορεί να ενταχθεί στην ΕΕ, όσο το πάνω χέρι έχουν οι στρατιωτικοί. Δεν είναι δυνατόν οι πολιτικές αποφάσεις να λαμβάνονται από στρατιωτικούς. Αυτό το μήνυμα το έχει πάρει και προσπαθεί να κάνει μεταρρυθμίσεις. Τους τελευταίους μήνες πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι τουλάχιστον σε νομοθετικό επίπεδο έχουν γίνει αλλαγές. Για αυτό και είμαι υπέρμαχη της ένταξής της Τουρκίας όπως και όλων των βαλκανικών χωρών. Αυτή είναι η εθνική μας γραμμή που υποστηρίζω πολύ. Να σας πω και κάτι πιο τολμηρό: Η συμμαχία και η συνεργασία με την Τουρκία ενισχύει και την Ελλάδα και όλη την ΝΑ Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο με την Κύπρο. Μελλοντικά Κύπρος, Τουρκία, Βαλκανική, Ελλάδα θα αποτελούν ένα πάρα πολύ ισχυρό μπλοκ, όχι ως ισχύς στρατιωτική, αλλά οικονομική και πολιτιστική.

Ρεαλιστικά, πιστεύετε ότι η Τουρκία θα ενταχθεί σε «x»χρόνια; Υπάρχουν πολλές αντιδράσεις, μετά την άρση του ελληνικού βέτο και ο χειρισμός της Ελλάδας απεδείχθη ευφυής. Αποκαλύφθηκαν οι πραγματικές προθέσεις των υπολοίπων και κυρίως της Γερμανίας που αντιδρά στην προοπτική ένταξης, φοβούμενη ότι μία χώρα σχεδόν 70 εκατ. κατοίκων και με τέτοια οικονομική κατάσταση θα επιβαρύνει ιδιαίτερα την οικονομία της ΕΕ. Προσωπικά εξακολουθώ να πιστεύω ότι παρά την αναμφισβήτητη επιβάρυνση που θα έχει ο κοινοτικός προϋπολογισμός αξίζει να αντιμετωπίσουμε θετικά την προοπτική ένταξης της Τουρκίας. Για μένα η ΕΕ δεν είναι μία γεωγραφική ενότητα, αλλά ενότητα αξιών. Θα έβλεπα, για

παράδειγμα, δυνατή ακόμη και την ένταξη των χωρών της Βόρειας Αφρικής. Το Μαρόκο λ.χ. είναι πάρα πολύ κοντά μας. **ΕΕ:**

Κοινότητα αξιών , όχι εδαφών και εθνικών συνόρων Με την ίδια λογική και το Ισραήλ θα μπορούσε να ενταχθεί; Βεβαίως.

Υπάρχουν πολλοί ευρωβουλευτές που το έχουν υποστηρίξει ανοικτά. Γιατί όχι; Σκεφτείτε ότι θα μπορούσε ΕΕ να είναι όλη η Ευρώπη και η λεκάνη της Μεσογείου, συμπεριλαμβανομένης και της Τουρκίας. Αν αποδέχονται τους όρους και τους θεσμούς λειτουργίας της ΕΕ... Ήδη με αρκετές από αυτές τις χώρες έχουμε συνάψει συμφωνίες σύνδεσης σε τομείς εμπορικούς, αλλά και περιβάλλοντος, προστασίας των γυναικών κ.ά. Σε λιγότερο από 100 χρόνια θα έχουμε μία παγκόσμια διακυβέρνηση, για αυτό και χρειαζόμαστε παγκόσμιους θεσμούς. Δεν είναι δυνατό να έχουμε παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, έκρηξη της τεχνολογίας και να μην υπάρχουν και ανάλογοι θεσμοί.

Δυστυχώς, γίνεται όμως υπονόμηση των ήδη υπάρχοντων όπως ο ΟΗΕ. Τελευταία μάλιστα ζήσαμε ένα διπλό πόλεμο και εναντίον του Ιράκ και εναντίον του ΟΗΕ. Θα πρέπει άρα η Ευρώπη να διαδραματίσει άμεσα ενεργότερο ρόλο στη διεθνή σκηνή προκειμένου να οδηγηθούμε στη διαμόρφωση μιας παγκόσμιας διακυβέρνησης, διαχέοντας τις ουμανιστικές ιδέες της ελευθερίας και της ισότητας, της δικαιοσύνης, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη μη διάκριση βάσει φύλου, θρησκεύματος, χρώματος... Σήμερα η παγκοσμιοποίηση έχει δημιουργήσει συσσώρευση πλούτου για ορισμένους και διέυρυνε το χάσμα πλούσιων και φτωχών χωρών. Θα πρέπει να δούμε πώς τα αγαθά εξέλιξης της επιστήμης και της τεχνολογίας και της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας να διανεμηθούν πιο δίκαια και να βρούμε τρόπους επίλυσης των διαφορών επιτέλους με ειρηνικό τρόπο και όχι με την

ένοπλη βία. Με λίγα λόγια: Ναι στην ΕΕ ως κοινότητα αξιών και όχι εδαφών και εθνικών συνόρων. **Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα που καταρτίζεται πόσο θα πληροί όλα αυτά;**

Αυτός είναι ο στόχος. Ένα σύνταγμα που θα ενώνει και δεν θα διαιρεί τους λαούς της Ευρώπης. Που θα διατηρεί τις ιδιαιτερότητες των λαών, την πολυπολιτισμικότητα και τον πολυεθνικό χαρακτήρα και ταυτοχρόνως θα παράσχει τα νομικά εργαλεία ούτως ώστε η Ευρώπη να αναπτυχθεί περαιτέρω οικονομικοκοινωνικά και κυρίως να ενισχυθεί ο διεθνής της ρόλος. Θα δίνει τα εργαλεία να οδηγηθούμε σε μία κοινή εξωτερική πολιτική ασφάλειας και άμυνας και μιας αποτελεσματικότερης διακυβέρνησης με μείωση της γραφειοκρατίας και ο πολίτης να αισθάνεται και Ευρωπαίος και πολίτης της χώρας του. **Δηλαδή οδεύουμε προς μία**

ομοσπονδιακή Ευρώπη; Προσωπικά θα προτιμούσα μία ομόσπονδη Ευρώπη με μία κοινή κυβέρνηση. Για να δούμε... Το πιο δύσκολο πάντως εγχείρημα είναι η διαμόρφωση κοινής εξωτερικής πολιτικής, αφού υπάρχουν διαφορετικά συμφέροντα και προσεγγίσεις. Η τελευταία εξουσία που θα εκχωρήσουν τα κράτη μέλη σε ένα υπερεθνικό όργανο είναι η εξωτερική πολιτική. Ξέρουμε και από προσωπική εμπειρία πόσο δύσκολο είναι. **Η**

Ελλάδα παίζει δυνατά Στην Ελλάδα έχει αναπτυχθεί η φημολογία ότι ο Κ. Σημίτης θα αναλάβει θέση ισχύος στην ΕΕ (π.χ. πρόεδρος της Κομισιόν), μετά το πέρας της πρωθυπουργίας. Αναρωτιέμαι αν το ίδιο συμβαίνει και στις άλλες χώρες... Το ίδιο συμβαίνει και εκεί. Το ίδιο έλεγαν και για τον Αθνάρ, τον Μπλερ, το Φίσερ... Όμως, γιατί όχι; Νομίζω ότι ως χώρα η Ελλάδα έχει φτάσει σε ένα τέτοιο σημείο ανάπτυξης, όπου και με επιτυχία μπορούμε να διεκδικούμε θέσεις σε διεθνείς οργανισμούς. Να αναφερθώ στην πρόσφατη εκλογή του Ν.

Διαμαντούρου ως Ευρωπαίου Συνηγόρου και την τοποθέτηση του Λουκά Παπαδήμου ως αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Είμαστε μικρή χώρα, αλλά μπορούμε να ασκούμε πολιτική μεγάλης χώρας. Αρκεί να αξιοποιήσουμε τα καλά στελέχη που διαθέτουμε και να διεκδικήσουμε θέσεις. Θεωρώ τον Κ. Σημίτη πολιτικό ηγέτη με έντονα ευρωπαϊκά χαρακτηριστικά και θα του πήγαινε πολύ να γίνει πρόεδρος της ΕΕ. Εξάλλου, έχει πολύ μεγάλες συμπάθειες στο διεθνή χώρο. Μην το πάρετε ότι το λέω στενά κομματικά, αλλά νιώθω περήφανη για τη χώρα μου χάρη σε αυτήν την πολιτική που ασκήθηκε τα τελευταία χρόνια με τον Κ. Σημίτη πρωθυπουργό και το Γ. Παπανδρέου υπουργό Εξωτερικών. Έχουν ανέβει πολύ οι μετοχές της χώρας μας στο διεθνή χώρο. Ακούω μάλιστα συναδέλφους μου από άλλες ώρες να λένε για την ελληνική προεδρία ότι είναι η καλύτερη που έχει περάσει ποτέ. Πρέπει να επισημάνουμε μάλιστα ότι παρά τις δυσκολίες που είχε αυτή η περίοδος η Ελλάδα χειρίστηκε με θαυμαστό τρόπο τα τεκταινόμενα, προσπαθώντας να κρατήσει την ενότητα και τη συνοχή της ΕΕ. Και τα κατάφερε. Επίσης, όλοι είχαν να πουν τα καλύτερα λόγια για τη διοργάνωση, παρότι μας θεωρούν γενικά ανοργάνωτους ως λαό. Είναι σημαντικό δε ότι τα θετικά αυτά σχόλια προέρχονται από τους ευρωβουλευτές που δεν είναι καθόλου γενναιόδωροι με τους επαίνους. Η χώρα μας δεν αντιμετωπίζεται ως μία μικρή χώρα, αλλά είναι μία χώρα που παίζει δυνατά στο ευρωπαϊκό και διεθνές παιχνίδι.

Ευρωκοινοβούλιο ή ελληνική βουλή; Τελειώνοντας τη συζήτηση, θα ήθελα να ρωτήσω πόσο εύκολη είναι η παράλληλη πορείας επιτυχούς οικογένειας και καριέρας για μία γυναίκα, δεδομένου ότι εσείς, αν και πολύ νέα, και μάχιμη πολιτικός είστε και έχετε αποκτήσει

εγγόνια... Είναι δύσκολο. Η γενιά μου νομίζω δε ότι πέρασε ίσως τις μεγαλύτερες δυσκολίες. Παντρεύτηκα στα 20, γιατί αυτή ήταν η αντίληψη της μαμάς μου, ότι σταδιοδρομία είναι ο γάμος και το πολύ πολύ να έχεις και μία δουλειά. Οφείλω να πω πως ό,τι έκανα το έκανα από μόνη μου με δυσκολίες και χωρίς καμία υποστήριξη. Αρκεί να σας πω ότι έδωσα εξετάσεις στο πανεπιστήμιο από μόνη μου, τα εγκατέλειψα όταν παντρεύτηκα και επέστρεψα στη Φιλοσοφική το 74, οπότε και τελείωσα. Δεν είχα κανένα να με παροτρύνει. Για αυτό πιστεύω ότι αν είχα ένα περιβάλλον που θα με υποστήριζε από νωρίς εκτιμώντας τις ικανότητές μου (ήμουν πρώτη μαθήτρια), ίσως είχα κάνει περισσότερα. Παρόλα αυτά είμαι ευχαριστημένη. Πέρασα μέσα από τις διαδικασίες του συνδικαλιστικού και γυναικείου κινήματος, δούλεψα πάρα πολύ, ήμουν από τα πρώτα στελέχη του ΠΑΣΟΚ (1974), της Κεντρικής Επιτροπής (1977) όταν από τα 60 μέλη μόνον 4 ήμαστε γυναίκες! Σήμερα μου αρέσει πάρα πολύ η δουλειά στο Ευρωκοινοβούλιο. Το πολυεθνικό και πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Το γεγονός ότι συνεργάζομαι με τόσους ανθρώπους από διαφορετικές χώρες. **Υποθετικά μιλώντας, αν το ΠΑΣΟΚ σάς πρότεινε να είστε υποψήφια στις επικείμενες εθνικές εκλογές, τι θα πράττατε;** Είμαι μεγάλη πλέον για τις εθνικές εκλογές. Αυτό έπρεπε να το κάνω π.χ. το 1981 όταν ήμουν πολύ νέα και είχα την ορμή. Από την άλλη είμαι πολύ νέα για να φύγω από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Είναι ένας χώρος που «με πάει και τον πάω» και εκεί θέλω να συνεχίσω. Εξάλλου, έχω μεγάλη διαφωνία για το εκλογικό σύστημα που πρέπει να αλλάξει. Οι ίδιες οι γυναίκες θα έπρεπε να πρωτοστατήσουμε. Πρόκειται για νόμο που εμμέσως αποκλείει την εκλογή μας προϋποθέτοντας πολύ μεγάλα οικονομικά

μέσα και ανταγωνισμό στο εσωτερικό των κομμάτων και του ψηφοδελτίου. Θεωρώ ανήθικο αυτό το εκλογικό σύστημα από το 1981.